

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4331/2022
08.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Весне Субић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Основне школе „20. октобар“ из Сивца, коју заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3312/22 од 11.08.2022. године, у седници одржаној 08.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3312/22 од 11.08.2022. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3312/22 од 11.08.2022. године и пресуда Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П1 161/2021 од 10.05.2022. године тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужена на исплату накнаде за исхрану у току рада за период од 01.02.2018. до 30.11.2020. године, износ од 113.036,25 динара, са законском затезном каматом од 01.03.2021. године и износ од 17.541,32 динара по основу обрачунате законске затезне камате до 28.02.2021. године, накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора у износу од 77.627,96 динара са законском затезном каматом од 01.03.2021. године до исплате и износа од 11.566,04 динара по основу обрачунате законске затезне камате до 28.02.2021. године, као и трошкова парничног поступка у износу од 121.674,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке па до коначне исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој на име трошкова целог поступка исплати износ од 42.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П1 161/2021 од 10.05.2022. године, обавезана је тужена да тужиљи исплати за период од 01.02.2018. до 30.11.2020. године, износ од 113.036,25 динара, на име трошкова за исхрану у току рада са законском затезном каматом од 01.03.2021. године до исплате, износ од 17.541,32 динара по основу обрачунате законске затезне камате до 28.02.2021. године, износ од 77.627,96 динара на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом од 01.03.2021. године до исплате, износа од 11.566,04

динара по основу обрачунате законске затезне камате до 28.02.2021. године, све у року од осам дана под претњом принудног извршења као и да тужилци исплати трошкове парничног поступка у износу од 121.674,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности одлуке па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3312/22 од 11.08.2022. године, ставом првим изреке, делимично је преиначено решење о трошковима поступка садржано у пресуди Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П1 161/2021 од 10.05.2022. године, тако што је захтев тужилца за накнаду трошкова поступка преко износа од 117.726,56 динара са затезном каматом одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, у преосталом делу одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужене је у овом спору дозвољена ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у јавним службама, којима се плата исплаћује у висини минималне зараде на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, и усаглашавања са правним ставом који је усвојен на седници Грађанског одељења овог суда од 05.07.2022. године.

Из наведеног разлога, на основу одредбе члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је од 01.02.2018. до 30.11.2020. године била запослена код тужене на радном месту Тужена је у спорном периоду обрачунавала тужилцину зараду тако што је основицу множила са коефицијентом њеног радног места од 6,30 и по потреби допуњавала до износа минималне зараде. У обрачунским листама тужена није посебно исказивала накнаду за исхрану у току рада и регрес.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужена у обавези да исплати спорне накнаде јер исте нису садржане у минималној заради која је тужилци исплаћивана на основу члана 111. Закона о раду. Висину тих накнада судови су утврдили вештачењем, према најповољнијим

критеријумима у важећим колективним уговорима у Републици Србији, између осталог и Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, по коме дневни износ исхране у току рада износи 250,00 динара бруто, а месечни износ регреса у висини од 1/12 минималне зараде.

По становишту Верховног касационог суда, основано се изјављеном ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник Републике Србије“ број 88/17 ... 129/21) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник Републике Србије“ број 34/01 ... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за Председника републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. који се примењују на запослене у основном образовању.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/15 и 27/22) одређује елементе за утврђивање плате, тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а уколико је основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из

прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. став 1. и 2).

Тужиља је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произлази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник Републике Србије“ број 21/2015), а важећим посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С`обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужиљи исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, не припада јој право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и члана 154. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара и састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара, укупно 42.000,00 динара све сходно АТ.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић